

Predmet C-320/24**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

30. travnja 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Corte suprema di cassazione (Italija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

26. travnja 2024.

Žalitelj u kasacijskom postupku:

CR

TP

Druga stranka u kasacijskom postupku:

Soledil Srl, u postupku predstečajne nagodbe [prethodno Soledil SpA]

Predmet glavnog postupka

Spor između dvaju potrošača i građevinskog poduzeća u vezi s određivanjem iznosa ugovorne kazne koju oni duguju nakon raskida ugovora zbog neispunjenja obveza iz predugovora o kupoprodaji nekretnine sklopljenoga 1998. Glavni postupak je u tijeku pred Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud, Italija), a predmet spora je nadzor zakonitosti meritorne presude koju je Corte d'appello (Žalbeni sud, Italija) donio na kraju postupka ponovnog suđenja koji se pak vodio na temelju prethodne presude u kasacijskom postupku vezane za prvu odluku o žalbi. U okviru tog glavnog postupka privatni subjekti su po prvi put istaknuli nepoštenost takve odredbe o ugovornoj kazni i njezinu ništetnost/nedjelotvornost u smislu Direktive 93/13/EEZ u području zaštite potrošača; stoga se postavlja pitanje može li se nadvladati autoritet pravomoćnosti koji je implicitno nastao vezano za pitanja koja se nisu izričito rješavala tijekom postupka (kao, u ovom slučaju, pitanje ništetnosti ili nedjelotvornosti nepoštenih odredbi) i može li se stoga takvo pitanje ništetnosti ili nedjelotvornosti ispitati po

službenoj dužnosti u okviru novog postupka pred Corteom suprema di cassazione (Kasacijski sud).

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. UFEU-a, Sudu se upućuje pitanje može li se Direktiva 93/13/EEZ o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima tumačiti na način da joj se protivi nacionalno postupovno zakonodavstvo kojim se sprečava sud da po službenoj dužnosti ispita ništetnost/nedjelotvornost nepoštene odredbe u slučaju pravomoćnosti koja je implicitno nastala u okviru prethodnog postupka o meritumu i zakonitosti u kojem se cijelo vrijeme pretpostavljalo da je ta odredba valjana i učinkovita, također uzimajući u obzir činjenicu da tijekom tog postupka zainteresirane osobe nikada nisu istakle takvu ništetnost/nedjelotvornost.

Prethodno pitanje

Treba li članak 6. stavak 1. i članak 7. stavak 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima i članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima tumačiti:

(a) na način da im se protivi primjena načelâ nacionalnog postupka, na temelju kojih se ranija pitanja, uključujući ništetnost ugovora, koja nisu proizašla ili nisu istaknuta prilikom ispitivanja zakonitosti i koja su logički neusklađena s prirodom izreke kasacijske odluke, ne mogu ispitati ni tijekom postupka vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje ni tijekom nadzora zakonitosti radi kojeg stranke podnose odluku suda u ponovljenom suđenju,

(b) također s obzirom na razmatranje o potpunoj pasivnosti koja se može pripisati potrošačima, zato što nikada nisu istakli ništetnost/nedjelotvornost nepoštenih odredbi, osim u okviru žalbe u kasacijskom postupku nakon okončanja postupka vraćanja predmeta na ponovno suđenje,

(c) pri čemu se osobito upućuje na isticanje nepoštenosti očito pretjerane odredbe o ugovornoj kazni, za koju je prilikom nadzora zakonitosti odlučeno da će se smanjiti u skladu s odgovarajućim mjerilima (*quantum*), također zbog toga što su potrošači istakli nepoštenost te odredbe (*se*) tek nakon donošenja odluke u postupku vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje.

Pravo Unije na koje se upućuje

Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima (u daljnjem tekstu: Direktiva 93/13), konkretno članak 6. i članak 7.

Povelja Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja): članak 47.

Presude Suda od 4. lipnja 2020., Kancelaria Medius (C-495/29, EU:C:2020:431) i od 17. svibnja 2022., SPV Project 1503 i dr. (C-693/19 i C-831/19, EU:C:2022:395); Unicaja Banco (C-869/19, EU:C:2022:397); Ibercaja Banco (C-600/19, ECLI:EU:C:2022:394) i Impuls Leasing România (C-725/19, EU:C:2022:396)

Nacionalno pravo na koje se upućuje

Članak 1341. stavak 2. Codicea civile (Građanski zakonik) (u daljnjem tekstu: Građanski zakonik), koji se odnosi na nužnost posebnog dvostrukog potpisivanja odredbi kojima se, na teret jedne ugovorne strane, dovodi do znatnije neravnoteže prava i obveza koji proizlaze iz ugovora

Članak 1469.a treći stavak, točka 6. Građanskog zakonika, u verziji koja je bila na snazi 9. rujna 1998. (datum sklapanja ugovora koji je predmet glavnog postupka), uveden leggeom 6 febbraio 1996, n. 52 (Zakon br. 52 od 6. veljače 1996.) kojim je izričito prenesena Direktiva 93/13 [koji je u međuvremenu postao članak 33. decreta legislativo del 6 settembre 2005, n. 206 – Codice del consumo (Zakonodavna uredba br. 206 od 6. rujna 2005. – Zakonik o zaštiti potrošača (u daljnjem tekstu: Zakonik o zaštiti potrošača)] u skladu s kojim postoji pretpostavka nepoštenosti, među ostalim, odredbi kojima se u slučaju neizvršenja obveza predviđa plaćanje očito pretjeranog iznosa

Članak 1469.d Građanskog zakonika, u verziji koja je bila na snazi 9. rujna 1998., uveden Zakonom br. 52 [koji je u međuvremenu postao članak 36. Zakonika o zaštiti potrošača] u skladu s kojim su nepoštene odredbe ništetne/nedjelotvorne, a tu nedjelotvornost, koja se primjenjuje samo u korist potrošača, sud može ispitati po službenoj dužnosti

Članak 394. Codicea di procedura civile (Zakonik o parničnom postupku) (u daljnjem tekstu: Zakonik o parničnom postupku) i s njim povezana interpretativna sudska praksa. Na temelju te odredbe, postupak vraćanja predmeta na ponovno suđenje predstavlja „zaključeni” postupak, o kojem je ranije odlučeno novom odlukom kojom je zamijenjena odluka koju je ukinuo Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) te stranke ne mogu proširiti predmet spora postavljanjem novih zahtjeva niti ulaganjem novih prigovora, uključujući pitanja koja se mogu istaknuti po službenoj dužnosti, a koja Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) nije razmatrao te o kojima je donio implicitnu odluku (vidjeti, među ostalim, rješenja Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud), vijeće 2; br. 29 879 od 27. listopada 2023.; vijeća 6-3., br. 27736 od 22. rujna 2022; vijeća 6-5, br. 26108 od 18. listopada 2018.).

Ustaljena je sudska praksa Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud), prema kojoj načela navedena u presudama Suda o tumačenju prava Unije čine *ius superveniens* i neposredno se primjenjuju u nacionalnom pravu (među ostalim, odluke Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud), vijeće 5, br. 14 624 od 25. svibnja 2023.; vijeće 5, br. 9375, od 5. travnja 2023.).

Sažet prikaz činjenica i postupka

A. Arbitražni pravorijek, postupak pred Corteom d'appello di Ancona (Žalbeni sud u Anconi, Italija) i prva žalba u kasacijskom postupku

- 1 CR i TP su 9. rujna 1998. s trgovačkim društvom Soledil sklopili predugovor o kupoprodaji stambenog objekta. Soledilu su uplatili predujam u iznosu od 72 869,16 eura i ušli u posjed nekretnine, koju su odmah koristili, u očekivanju sklapanja konačnog ugovora.
- 2 Predugovor je sadržavao odredbu o ugovornoj kazni kojom su stranke unaprijed utvrdile obvezu prema suprotnoj strani u slučaju neispunjenja obveza jedne ugovorne strane (takozvana „ugovorna kazna”) koju su odredile kao ukupan iznos uplaćenog predujma, ne dovodeći u pitanje naknadu moguće veće štete.
- 3 Zbog nesklapanja konačnog ugovora među strankama je nastao spor koji je najprije rješavalo arbitražno vijeće, nadležno na temelju arbitražne klauzule sadržane u predugovoru.
- 4 Nakon toga, CR i TP podnijeli su pred Corteom d'appello di Ancona (Žalbeni sud u Anconi) tužbu za poništaj pravorijeka koji je presudom od 28. ožujka 2009. poništen, među ostalim, zbog nepoštovanja predviđenog prekluzivnog roka. Navedeni je sud stoga raskinuo predugovor zbog neizvršenja obveze, do kojeg je došlo zbog neopravdanog odbijanja CR-a i TP-a da sklope konačni ugovor i plate preostali dugovani iznos cijene, naloživši im da vrate nekretninu. Istodobno je Soledilu naloženo da vrati primljeni predujam, pri čemu je, kao ugovornu kaznu koju je sud na taj način smanjio, zadržao samo kamate dospjele na taj iznos. Suprotno tomu, zahtjev Soledila za naknadu daljnje štete odbijen je zbog nedostatka dokaza u tom pogledu.
- 5 Protiv te presude Soledil je podnio žalbu u kasacijskom postupku (prva žalba u kasacijskom postupku), navodeći neopravdano smanjenje novčane kazne i neopravdano odbijanje zahtjeva za naknadu štete. CR i TP su se tomu usprotivili i istodobno podnijeli protužalbu, osporavajući da je do povrede došlo njihovom krivnjom.
- 6 Odlukom od 14. studenoga 2015. Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) prihvatio je prvi žalbeni razlog Soledila, smatrajući nedostatnim obrazloženje Cortea d'appello di Ancona (Žalbeni sud u Anconi) koje se odnosi na kriterije koje je primijenio kako bi utvrdio smanjeni iznos kazne. Protužalba je pak odbijena uz potvrdu dugovanja CR-a i TP-a zbog neispunjenja obveze. Stoga je Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) ukinuo pobijanu presudu u dijelu u kojem se odnosi na prihvaćeni žalbeni razlog i vratio predmet Corteu d'appello di Bologna (Žalbeni sud u Bologni, Italija) kako bi ovaj ponovno utvrdio iznos ugovorne kazne koju treba platiti Soledilu uz poštovanje uputa Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) u skladu s člankom 394. Zakonika o parničnom postupku.

B. Postupak ponovnog suđenja pred Corteom d'appello di Bologna (Žalbeni sud u Bologni) i druga žalba u kasacijskom postupku

- 7 Soledil je zatim ponovno pokrenuo postupak pred Corteom d'appello di Bologna (Žalbeni sud u Bologni) ističući da se smanjenjem ugovorne kazne nije uzeo u obzir vjerovnikov interes za izvršenje, uravnoteženost činidbi i, osobito, razdoblje od devet godina tijekom kojeg su CR i TP posjedovali i upotrebljavali nekretninu koju Soledil nije mogao iznajmljivati i tako ostvarivati prihode. Stoga je Soledil zahtijevao potvrdu iznosa ugovorne kazne već utvrđenog predugovorom, koji je jednak uplaćenom predujmu od 72 869,15 eura, i priznavanje daljnje štete koja je nastala zbog toga što su CR i TP nezakonito i produljeno držali nekretninu, a CR i TP su pak zahtijevali odbijanje tih zahtjeva.
- 8 Odlučujući o ishodu postupka ponovnog suđenja, Corte d'appello di Bologna (Žalbeni sud u Bologni) je presudom od 12. listopada 2018., s jedne strane, utvrdio iznos ugovorne kazne koji CR i TP duguju, odnosno 61 600,00 eura, a s druge je strane odbio zahtjev za naknadu daljnje štete koji je uputio Soledil, uz sljedeća, konkretna, obrazloženja: a) da je predmet postupka ponovnog suđenja bio ograničen na primjenu ugovorne kazne i njezino moguće smanjenje, kao i na dokazivanje moguće veće štete; b) da je nesporno i da je pravomoćnom presudom nacionalnog suda utvrđeno da su ispunjeni uvjeti kako bi se Soledilu isplatila kazna koja je utvrđena predugovorom; c) da je navedena odredba o ugovornoj kazni bila pretjerana čak i ako se uzme u obzir stvarno zauzimanje nekretnine koje se oduljilo tijekom mnogih godina i interes vjerovnika za prodaju ili iznajmljivanje nekretnine; d) da su CR i TP platili dogovoreni predujam, a da je Soledil u međuvremenu mogao primati aktivne kamate na taj iznos ili uštedjeti pasivne kamate na pozajmljene iznose e) da se smatralo pravičnim pozvati se na najamninu od 550,00 eura mjesečno (prosječan iznos u odnosu na najamninu koju navode obje stranke u sporu) u ukupnom iznosu od 61 600,00 eura, bez kamata i revalorizacije, uzimajući u obzir točku d); f) da Soledil nije dokazao da je pretrpio daljnju štetu.

c) Glavni postupak (žalba u kasacijskom postupku protiv presude Cortea d'appello di Bologna (Žalbeni sud u Bologni) kojom je okončan postupak ponovnog suđenja)

- 9 CR. i TP podnijeli su žalbu radi nadzora zakonitosti te presude pred Corteom suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) (druga žalba u kasacijskom postupku), a u tom se glavnom postupku pojavila potreba za prethodnom odlukom Suda u vezi s tumačenjem Direktive 93/13.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 10 U toj žalbi CR i TP (u daljnjem tekstu također: žalitelji u kasacijskom postupku) prvi put ističu novi žalbeni razlog, odnosno to da predugovor o kupoprodaji predstavlja ugovor između potrošača i prodavatelja robe ili pružatelja usluga i da je odredba o ugovornoj kazni nepoštena zato što se njome nalaže plaćanje

novčanog iznosa na ime naknade štete koji je očito pretjeran. Potrošači su je kao takvu trebali posebno, dvostruko, potpisati, a budući da do toga nije došlo, trebalo bi je proglasiti ništetnom/nedjelotvornom, čak i po službenoj dužnosti, u skladu s odredbama članka 1341. drugog stavka i članka 1469.a trećeg stavka točke 6. u vezi s člankom 1469.d Građanskog zakonika, koji se svi trebaju razmatrati u verziji koja je bila na snazi u trenutku sklapanja ugovora.

- 11 Zbog toga je Corte d'appello di Bologna (Žalbeni sud u Bologni) pogriješio kada je propustio po službenoj dužnosti ispitati ništetnost te odredbe. U tom pogledu žalitelji u kasacijskom postupku smatraju da se ispitivanje ništetnosti po službenoj dužnosti ne može smatrati zabranjenim zbog implicitne pravomoćnosti nastale na temelju prve odluke Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud), s obzirom na to da u svakom slučaju mora prevladati zaštita potrošača.
- 12 Podredno tomu, s obzirom na to da taj žalbeni razlog nije prihvaćen, žalitelji u kasacijskom postupku ističu da je sud koji je odlučivao o meritumu pogrešno i uz proturječno obrazloženje odredio iznos ugovorne kazne.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 13 Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) najprije podsjeća na svoju sudsku praksu prema kojoj se zakonodavstvo o zaštiti potrošača primjenjuje na predugovor o kupoprodaji nekretnine kada je, kao u predmetnom slučaju, taj predugovor sklopljen između prodavatelja robe ili pružatelja usluga i privatnih subjekata koje djeluju u svrhe izvan okvira moguće vlastite profesionalne djelatnosti (među ostalim, odluka Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud), vijeće 6.2, br. 497 od 14. siječnja 2021.).
- 14 U tom pogledu Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) pretpostavlja da odredbe o ugovornoj kazni i druge slične odredbe, kojima su stranke unaprijed ugovorile iznos naknade štete koja se duguje drugoj strani u slučaju raskida ili neizvršenja obveza, nisu same po sebi nepoštene, s obzirom na to da nisu obuhvaćene odredbama članka 1341. talijanskog Građanskog zakonika i da stoga za njih nije potrebno posebno odobrenje potrošača. Međutim, na temelju odredbi uvedenih člancima 1469.a i 1469.d Građanskog zakonika i Zakona br. 52/1996 kojim se prenosi Direktiva 93/13, koji su bili na snazi u trenutku sklapanja ugovora, postoji pretpostavka nepoštenosti odredbi kojima se, u slučaju neispunjavanja obveza, nalaže plaćanje iznosa koji je očito pretjeran. Ta se nepoštenost kažnjava ništetnošću/nedjelotvornošću samih odredaba, i djeluje samo u korist potrošača, a „sud je može ispitati po službenoj dužnosti” u smislu navedenog članka 1469.d.
- 15 Međutim, riječ je o novom žalbenom razlogu koji su žalitelji u kasacijskom postupku istaknuli tek u drugoj žalbi u kasacijskom postupku koja je podnesena posljednja nakon postupka vraćanja predmeta na ponovno suđenje, a taj je žalbeni razlog prije svega u suprotnosti s implicitnom pravomoćnošću koja je nastala u smislu valjanosti i učinkovitosti predmetne odredbe o ugovornoj kazni. Naime:

a) s jedne strane, odluka o smanjenju ugovorne kazne kao pretjerane, koju je Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) usvojio prvom odlukom, s logičkog i pravnog gledišta nužno pretpostavlja valjanost i učinkovitost same odredbe, koja je postala primjenjiva nakon raskida ugovora, do kojeg je došlo zbog neispunjenja obveze žalitelja u kasacijskom postupku.

b) s druge strane, žalitelji u kasacijskom postupku nisu istaknuli nijedan prigovor koji se odnosi na ništetnost/nedjelotvornost odredbe o ugovornoj kazni u prethodnim stadijima postupka.

- 16 U tom pogledu Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) podsjeća na to da je postupak ponovnog suđenja „zaključen” postupak, čiji je cilj nova odluka kojom se zamjenjuje ona koju je ukinuo Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud). Sudska praksa koja se odnosi na taj članak potvrđuje da strankama nije samo zabranjeno proširiti predmet spora podnošenjem novih žalbenih zahtjeva, nego i da se tako protive implicitnoj pravomoćnosti prve odluke Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud), tako da iz odgovora na neko drugo pitanje nije moguće izvesti ili ispitati pitanja koja se mogu ispitati po službenoj dužnosti i pitanja za koja proizlazi da su riješena, iako nisu izričito obrađena (u tom smislu, rješenja Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud), vijeće 2; br. 29879 od 27. listopada 2023.; vijeća 6-3., br. 27736 od 22. rujna 2022.; vijeća 6-5, br. 26108 od 18. listopada 2018.).
- 17 U tom kontekstu Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) dodaje da je u takvom slučaju već iskorištena ovlast ispitivanja po službenoj dužnosti moguće ništetnosti/nedjelotvornosti te odredbe jer je Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) imao mogućnost po službenoj dužnosti ispitati navedenu ništetnost, ali je, s obzirom na to da je odlučio ukinuti samo obrazloženje smanjenja ugovorne kazne koju je naveo žalbeni sud, nužno pretpostavio valjanost i učinkovitost te odredbe (*se*), ograničavajući stoga postupak vraćanja predmeta na ponovno suđenje na određivanje iznosa (*quantum*) kazne.
- 18 Međutim, Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) podsjeća na svoje ustaljeno stajalište prema kojemu načela navedena u presudama Suda o tumačenju prava Unije proizvode učinke *ius superveniens* te se neposredno primjenjuju u nacionalnom pravu, a posljedično i u okviru postupka ponovnog suđenja pred sudom koji odlučuje o meritumu nakon ukidne odluke koju je donio Corte di cassazione, ali jedino uz ograničenje na odnose koji su već nastali (u tom smislu, među ostalima, odluke Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud), vijeće 5, br. 14624 od 25. svibnja 2023.; vijeće 5, br. 9375 od 5. travnja 2023.). Nadalje, upravo u pogledu ništetnosti radi zaštite potrošača, Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) presudio je da iz navodâ Suda o nepoštenim odredbama u ugovorima između prodavatelja robe ili pružatelja usluga i potrošača proizlazi jača ovlast i dužnost suda da po službenoj dužnosti ispita ništetnost, što je ključno radi odvratanja od zlouporaba na štetu slabije ugovorne strane (potrošača, štediša, ulagača) i ispravnog funkcioniranja tržišta (odluka Cortea

suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud), spojena vijeća, br. 26242 od 12. prosinca 2014.).

- 19 Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) stoga se pita je li, neovisno o nacionalnim postupovnim odredbama koje ga obvezuju na poštovanje pravomoćnosti, ipak dužan po službenoj dužnosti ispitati ništetnost/nedjelotvornost predmetne odredbe o ugovornoj kazni kada je riječ o propisu o zaštiti potrošača kojim se u tom području provodi pravo Unije.
- 20 U tom pogledu Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) naglašava da je Sud nedavno odlučio upravo o usklađenosti Direktive 93/13 s određenim postupovnim pravilima određenih država članica (odnosno, Španjolske, Rumunjske i Italije), koja, u slučaju već pravomoćnih presuda, sprečavaju ovršni sud (ili žalbeni sud) da po službenoj dužnosti ispita nepoštenost odredbi sadržanih u ugovorima sklopljenima između potrošača i prodavatelja robe ili pružatelja usluga koji su bili predmet pravomoćne odluke. Riječ je o presudama Suda, veliko vijeće, od 17. svibnja 2022., SPV Project 1503 i dr. (C-693/19 i C-831/19, EU:C:2022:395); Unicaja Banco (C-869-19, EU:C:2022:397); Ibercaja Banco (C-600/19, ECLI:EU:C:2022:394) i Impuls Leasing România (C-725/19, EU:C:2022:396).

Kad je riječ o talijanskom pravu, napominje se da je Sud presudio je da se članku 6. stavku 1. i članku 7. stavku 1. Direktive 93/13/EEZ protivi nacionalni propis koji predviđa da, ako dužnik nije podnio prigovor protiv platnog naloga koji je izdao sud na zahtjev vjerovnika, ovršni sud ne može, zbog toga što pravomoćnost tog naloga implicitno obuhvaća i valjanost tih ugovornih odredaba, isključujući bilo kakvo ispitivanje njihove valjanosti, poslije nadzirati eventualnu nepoštenost ugovornih odredaba koje su bile temelj navedenog naloga. (presuda u predmetu SPV Project 1503 i dr., C-693/19 i C-831/19).

Što se tiče uzimanja u obzir ponašanja stranaka u postupku, Sud je u presudi o španjolskom pravu presudio da se istim odredbama Direktive 93/13/EEZ protivi propis na temelju kojeg nacionalni sud, kojem je podnesena žalba protiv presude kojom se vremenski ograničava povrat iznosa koje je potrošač neosnovano platio na temelju odredbe koja je proglašena nepoštenom, ne može po službenoj dužnosti istaknuti razlog koji se temelji na povredi te odredbe i naložiti povrat svih navedenih iznosa, pod uvjetom da se to što predmetni potrošač nije osporavao to vremensko ograničenje ne može pripisati njegovoj potpunoj pasivnosti. (presuda Unicaja Banco, C-869/19).

- 21 Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) dodaje da je ta sudska praksa u skladu s onim što je Sud već potvrdio u pogledu načela djelotvornosti zaštite potrošača u smislu Direktive 93/13 i članka 47. Povelje, kojima se protivi tumačenje nacionalne odredbe koje sprečava sud koji odlučuje o tužbi, koju je prodavatelj robe ili pružatelj usluga podnio protiv potrošača i koja je obuhvaćena područjem primjene same direktive, i koji donosi odluku zbog ogluhe tog potrošača da pristupi ročištu na koje je bio pozvan, da poduzme mjere izvođenja

dokaza koje su nužne za procjenu po službenoj dužnosti nepoštenosti ugovornih odredaba na kojima je prodavatelj robe ili pružatelj usluga utemeljio svoj tužbeni zahtjev kada taj sud gaji sumnje o nepoštenosti tih odredaba u smislu navedene direktive (presuda od 4. lipnja 2020., Kancelaria Medius, C-495/19, EU:C:2020:431).

- 22 Zbog navedenih razloga Corte suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud) prekida postupak i pita Sud može li se Direktiva 93/13 tumačiti na način da joj se protivi nacionalni postupovni propis kojim se sprečava sud da po službenoj dužnosti ispita ništetnost ili nedjelotvornost nepoštene odredbe ako postoji implicitna pravomoćnost nastala u okviru postupka bilo o meritumu bilo o zakonitosti kojom se, za cijelo vrijeme postupka, pretpostavljala valjanost i učinkovitost te odredbe, također uzimajući u obzir činjenicu da privatni subjekti na koje se postupak odnosi nikada nisu istakli ništetnost/nedjelotvornost tog postupka.

RADNI DOKUMENT